

2011-05-10

1 (1)

Dnr 43 - 2010:6064

Skolbeslut för Grundskola

efter tillsyn av Rusksele skola och
Finnbackskolan i Lycksele kommun

2011-05-10

1 (5)

Dnr 43-2010:6064

Rektor Helena Tellström

Ruskele skola

Vindelälsvägen 39

921 94 Ruskele

Finnbacksskolan

Bångvägen 12

921 32 Lycksele

helena.tellstrom@edu.lycksele.se

Lycksele kommun

Kultur- och utbildningsförvaltningen

921 81 Lycksele

kommun@lycksele.se

Tillsyn i Ruskele skola och Finnbacksskolan

Ruskele skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Finnbacksskolan

Grundskola årskurserna 7–9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen.

Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället,

2011-05-10

2 (5)

Dnr 43-2010:6064

avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Rusksele skola, Finnbacksskolan och Lycksele kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Tillsynen visar att Rusksele skola saknar en sammanställning och analys av resultaten i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i årskurs 3 och 5. För att genomföra förändringar i undervisningen saknas därmed ett viktigt underlag. Rektorn behöver, som ett led i kvalitetsarbetet, följa upp och utvärdera skolans resultat. Detta för att initiera förändringar inom de områden som har betydelse för resultaten.

I mitten av varje termin redovisar lärarna om eleverna förväntas uppnå målen i varje ämne. Informationen sammanställs och resultaten redovisas till förvaltningen. Eftersom sammanställningen kan vara ett av flera underlag för analys av elevernas resultat vill Skolinspektionen påpeka vikten av att denna analys verkligen kommer till stånd.

Vid Finnbacksskolan har betygsresultaten försämrats de senaste två åren. År 2010 nådde nästan var tredje elev inte målen i alla ämnen. En grundlig analys av resultaten har inte genomförts vid skolan. Däremot är rektorn och lärare medvetna om resultaten och uppger att de arbetar för att öka måluppfyllelsen. Då skolans analys är bristfällig blir det otydligt vilka åtgärder som skolan ska vidta i detta arbete.

Tillsynen visar vidare att Finnbacksskolan i hög grad har fokuserat på att elever ska nå slutbetyget Godkänt i ämnena svenska, engelska och matematik. Det är därför angeläget att Finnbacksskolan i högre grad utmanar eleverna i deras lärande. I det arbetet behövs övergripande diskussioner om hur lärare ska kunna stimulera och utmana eleverna samt hur anpassningar utifrån elevers behov kan göras. Mot bakgrund av de försämrade kunskapsresultaten är det av stor vikt att skolan noggrant analyserar orsakerna till resultatbilden för att kunna vidta nödvändiga åtgärder. Rektorn behöver i det sammanhanget också underlag på skolnivå avseende hur skolans samtliga stödinsatser genomförs och om de når avsedd effekt.

Skolorna erbjuder trygga studiemiljöer. Vid Rusksele skola bedrivs ett aktivt värdegrundsbete medan Finnbacksskolan behöver förbättra detta arbete som i högre grad måste omfatta alla lärare. Rektorn måste därmed arbeta vidare med att lärarna ska nå samsyn och agera i det dagliga värdegrundsbetet. För att ytterligare stärka det målinriktade arbetet med att förebygga kränkningar behöver skolorna utarbeta en plan mot kränkande behandling som utgår från en aktuell kartläggning av verksamheternas olika behov.

Vid tillsynen av båda skolorna framkommer också att rektorn begränsas i sina möjligheter att fullgöra sitt uppdrag som pedagogisk ledare. Rektorn har exempelvis inte

2011-05-10

3 (5)

Dnr 43-2010:6064

kunnat genomföra besök i den utsträckning som vore önskvärt för undervisningen i skolorna. Därmed försvåras möjligheten för rektorn att hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet och att kunna fullfölja verksamheternas arbete med fokus på elevernas utveckling och lärande. Eftersom skolornas resultat inte följs upp och utvärderas tillräckligt medför det att både väl fungerande insatser inte synliggörs och alla förbättringsinsatser inte heller tydliggörs. Det finns förutsättningar för Finnbacksskolan att nå betydligt högre måluppfyllelse. Skolan har en högre lärartäthet än genomsnittet för riket och kunniga högskoleutbildade lärare som är engagerade i sina ämnen.

Flertalet av de brister som identifierats i denna tillsyn av Rusksele skola och Finnbacksskolan framkom även vid Skolverkets inspektion år 2005. Exempelvis gäller det kunskapsresultaten, skillnader i resultat mellan flickor och pojkar, analysarbetet av kunskapsresultaten, samverkan och elevers möjlighet till inflytande. Skolinspektionen förutsätter att kommunen och skolorna tar sitt ansvar att åtgärda identifierade brister.

Skolinspektionen har i tillsynen av Rusksele skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- De åtgärdsprogram som skolan utarbetar uppfyller inte alltid förordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Rektorn har inte tagit tillräckligt ansvar för elevernas utveckling och lärande i sitt dagliga arbete (Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer).
- Rektorn genomför inte kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar i tillräcklig omfattning (2 kap. 2 § skollagen Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag samt avsnitt 2.8 Rektors ansvar).
- De individuella utvecklingsplanerna motsvarar inte alltid förordningens krav (Lpo 94, avsnitt 2.7 Bedömning och betyg, 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolorna har inte en plan mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen (14 a kap. 8 § skollagen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Finnbacksskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Finnbacksskolan har inte vidtagit tillräckliga åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen för betyget Godkänt i alla ämnen (Lpo 94, avsnitt 2.2 Kunskaper, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen och kursplanerna).
- Rektorn har inte tagit tillräckligt ansvar för elevernas utveckling och lärande (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag avsnitt 2.8 Rektors ansvar).

2011-05-10

4 (5)

Dnr 43-2010:6064

- De individuella utvecklingsplaner skolan upprättar uppfyller inte förordningen krav (Lpo 94,avsnitt 2.7 Bedömning och betyg, 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn har på skolnivå inte säkerställt att elevernas kunskapsresultat regelbundet följs upp, utvärderas och analyseras (2 kap.2 § skollagen och Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, den enskilda skolans utveckling samt avsnitt 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn utvärderar och omprövar inte regelbundet på skolnivå de särskilda stödinsatser som ges (5 kap. grundskoleförordningen och Lpo 94, avsnitt 2.8 Rektors ansvar).
- Lärarna vid skolan samverkar inte i tillräcklig omfattning så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang (Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper, avsnitt 2.8 Rektors ansvar).
- Skolan arbetar inte i tillräcklig omfattning med att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § skollagen och Lpo 94, avsnitt 2.3 Elevernas inflytande och ansvar samt avsnitt 2.8 Rektors ansvar).
- Alla lärare tar inte tillräckligt ansvar för att de regler som är fastställda på skolan följs (Lpo 94, avsnitt 2.1 Normer och värden, Riktlinjer, 6 kap. 8 b § grundskoleförordningen).
- Skolan har inte en årlig plan mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen (14 a kap. 8 § skollagen).
- Skolan genomför inte språkvalet i engelska i enlighet med förordningens krav (2 kap. 17–18 §§ grundskoleförordningen samt kursplanen i engelska).
- Rektorn för särskolan säkerställer inte elevers tillgång till likvärdig utbildning utifrån timplanen (6 kap.1 § och bilaga 1 särskoleförordningen).
- Beslut har inte fattats i enlighet med förordningen för elever som placerats i den särskilda undervisningsgruppen (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- De åtgärdsprogram som skolan utarbetar uppfyller inte alltid förordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan tillgodoser inte elevers rätt till studie-och yrkesvägledning enligt författningarnas krav (Lpo 94,avsnitt 2.6 Skolan och omvärlden, avsnitt 2.8 Rektors ansvar).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2-3

2011-05-10

5 (5)

Dnr 43-2010:6064

Rektor och Lycksele kommun har ansvar för att Rusksele skolas och Finnbacksskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Lycksele kommun meddelas. I samband med redovisningen vill Skolinspektionen att kommunen lämnar en sammanställning av kunskapsresultaten i årskurserna 3 och 5 för att kunna bedöma Rusksele skolas måluppfyllelse. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Lycksele kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråden AnnaCarin Nilsson och Pererik Hagberg samt juristen Anders Granberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg

Enhetschef

Solweig Bäckman

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Rusksele skola
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Finnbacksskolan
Bilaga 4	Tabellbilaga

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lycksele kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Rusksele skola den 2 mars och Finnbacksskolan den 23–24 mars 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett kommun. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen, Rusksele skola och Finnbacksskolan, dels den information som samlats in under besöket. I skolorna intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Ruskese skola

Tabell 1. Antal elever på Ruskese skola

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	1
Grundskola 1–6	22

Källa: Skolans uppgifter, februari 2011

Ruskese skola ligger cirka 40 km nordost om Lycksele. I skolan finns klassrum slöjdsal, idrottshall och ett litet bibliotek. Utbildningen omfattar förskoleklass (F) och grundskola årskurserna 1–6 samt fritidshem. Tillsynen av skolbarnsomsorgen redovisas i en särskild verksamhetsrapport.

Den pedagogiska personalen är organiserad i arbetslag och eleverna är organiserade i åldersintegrerade klasser med indelningen F-4 och 5–6. Rektorn för Ruskese skola ansvarar också för Finnbacksskolans årskurser 7–9.

Tillsynsprotokoll för Rusksele skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

☒

Lärarnas bedömning och utvärdering

☒

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☒

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

☐

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☒

Enskild elevs rätt

Bedömning

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☒

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Kunskaper

Kunskapsresultaten har inte kunnat bedömas i sin helhet på grund av att skolan saknar en sammanställning av kunskapsresultaten i årskurs 3 i svenska, matematik och svenska som andraspråk och i årskurs 5 i samtliga ämnen. Se vidare bedömningsområde Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering.

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn behöver i sitt dagliga arbete ta större ansvar för elevernas utveckling och lärande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer

Motivering:

Vid intervjuer med såväl rektorn som lärare framkommer att rektorn inte fullt ut fullgör sitt uppdrag som pedagogisk ledare. Rektorn som är ny på Rusksele skola har även ansvar för kommunens största grundskola, Finnbacksskolan 7–9. Detta bidrar, enligt rektorn och personal, till att begränsa det pedagogiska utvecklingsarbetet och även rektorns möjligheter att hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet. Den höga arbetsbelastningen begränsar exempelvis möjligheter till besök i verksamheten och även ansvaret för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplaner som skolan upprättar uppfyller inte alltid grundskoleförförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförförordningen

Motivering:

Skriftliga omdömen ska ges om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Rusksele skola har utarbetat lokala pedagogiska planeringar vilka utgör stöd till de skriftliga omdömena. I elevernas individuella utvecklingsplaner bedöms måluppfyllelsen, bedömning av kunskapsutvecklingen samt framåtsyftande mål.

I de skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av finns inga bedömningar i de enskilda ämnena som ingår i samhälls- och naturorienterande ämnena i årskurs 5 samt i ämnet teknik. Detta är ett krav senast från årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. Vidare är inte skolans insatser tydliggjorda. Ansvaret läggs i vissa fall mer på eleven än skolan.

För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn måste ta ansvar för att elevernas kunskapsresultat regelbundet följs upp och utvärderas på skolnivå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Lpo 94, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av dokumentstudier och intervju med rektor framkommer att de kunskapsresultat som främst följs upp och som redovisas i skolans kvalitetsredovisning är resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. Någon dokumenterad sammanställning av resultaten i övriga ämnen i årskurs 5 avseende måluppfyllelsen har skolan inte gjort. Det saknas också en analys om varför resultaten ser ut som de gör. Skolan saknar därmed viktiga underlag för att kunna vidta relevanta åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Rusksele skola upprättar inte en plan mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Rusksele skola har en likabehandlingsplan för skola, förskola och fritidshem, daterad 2010-08-27. Skolinspektionen vill framhålla att skollagen kräver att en årlig plan mot kränkande behandling utarbetas utifrån en aktuell kartläggning av identifierade behov.

Ruskseles skolas likabehandlingsplan innehåller förebyggande insatser, åtgärder om en elev upplever sig kränkt samt uppföljande insatser och dokumentation. Av planen framgår dock inte att insatserna utgår från en aktuell kartläggning av de behov som skolan har. Planen saknar vidare en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

För stöd i arbetet med planen mot kränkande behandling se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering och kränkande behandling. Se även Diskrimineringsombudsmannens, Barn- och elevombudsmannens och Skolinspektionens handledning för att utforma en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling (2009).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

De åtgärdsprogram som Rusksele skola utarbetar uppfyller inte alltid grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Rusksele skola har en tydlig struktur för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Skolan har utarbetat en lathund för pedagogisk kartläggning och upprättande av åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller till delar förordningens krav. Det saknas exempelvis en tydlig beskrivning av elevens behov. Mål och delmål har karaktären av att beskriva metoder istället för att ange konkreta utvärderingsbara mål. Vidare framgår inte hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas.

För stöd i utarbetandet av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Beskrivning av Finnbacksskolan

Tabell 2.: Antal elever på Finnbacksskolan

Finnbacksskolan	Antal elever
Grundskoleklass	273
Särskoleelever	2
Totalt antal elever	275

Källa: Finnbacksskolan uppgifter, 2011-03-19

Finnbacksskolan ligger i centrala Lycksele. Skolan består av en huvudbyggnad som i olika omgångar byggts om och till. I en närliggande huskropp bedrivs undervisning i de praktiskt – estetiska ämnena medan undervisning i de teoretiska ämnena ges i huvudbyggnaden. Där finns även ett skolbibliotek och ett skolcafé. Skolan har närhet till idrottshall och simhall.

Finnbacksskolan leds vid tillsynsbesöket av en rektor som också ansvarar för Rusksele skola. Utbildningen vid Finnbacksskolan omfattar grundskolans årskurser 7–9. Eleverna är organiserade i åldershomogena klasser. Lärarna är fördelade i tre årskursvisa arbetslag och vid vissa tillfällen sker möten i ämneslag. Samtliga lärare är mentorer för ett antal elever.

Skolans elevhälsoteam består av rektor, specialpedagoger, skolsköterska, kurator och studie-och yrkesvägledare. I den så kallade Studiegården kan elever få stöd av specialpedagog. Den är också till för de elever som behöver en lugnare miljö. I skolan finns också den så kallade Grubban, en särskild undervisningsgrupp.

Finnbacksskolan tar emot elever från Umgransele skola, Rusksele skola, Norrängsskolan, Furuviksskolan och Södermalmsskolan. Kommunens förberedelseklass är placerad i Finnbacksskolans lokaler men rektorn vid Finnbacksskolan är inte ansvarig för den utan ansvaret ligger på verksamhetschefen för grundskolan.

Tillsynsprotokoll för Finnbacksskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning:

Finnbacksskolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen för slutbetyget Godkänt i alla ämnen.

Författningsstöd:

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) avsnitt 2.2 Kunskaper
2 kap. 6 § grundskoleförordningen
Kursplanerna

Motivering:

Betygsresultaten i årskurs 9 har sjunkit de senaste tre åren vid Finnbacksskolan. År 2010 försämrades andelen elever som nått målen i alla ämnen för skolan i jämförelse med åren 2007–2008. Nästan var tredje elev nådde inte slutbetyget Godkänt i alla ämnen år 2010. Av dessa var det en högre andel flickor än pojkar som inte nådde målen i alla ämnen. När det gäller andelen elever som nått slutbetyget Godkänt i de behörighetsgivande ämnena svenska, engelska och matematik var det var femte elev som inte nådde målen. Det genomsnittliga meritvärdet var 192,3. Meritvärdet har de senaste två åren legat under rikets nivå. För åren 2005 och 2006 saknas statistik över betygsresultat för skolan.

En hög andel elever nådde slutbetyget Godkänt särskilt i ämnena svenska, engelska och matematik. Andelen elever som uppnått Mycket väl godkänt var däremot låg i flera ämnen. Relationen mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9 år 2010 stämde förhållandevis väl överens. Av de nationella provresultaten år 2010 framgår dock att ungefär var nionde elev (12 procent av 105) inte nådde kravnivåerna i delprovet läsförståelse i svenska och muntlig kommunikation i engelska samt provbetyget i matematik.

Mot bakgrund av att skolan inte kontinuerligt följer upp och utvärderar kunskapsresultaten och arbetet med särskilt stöd på skolnivå, samt att alla elever inte nått målen i alla ämnen måste skolan vidta åtgärder. Skolan måste säkerställa att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Enligt Skolinspektionen finns det behov av att fördjupa analysen av resultaten utifrån några områden som framkommit vid tillsynen. Se vidare nedan under bedömningsområdena *Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering* och *Fokus på skolans uppdrag*.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn behöver i sitt dagliga arbete ta större ansvar för elevernas utveckling och lärande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag avsnitt 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Rektorn har genomfört förändringar i verksamheten, bland annat har arbetet med särskilt stöd förbättrats. Men till följd av hög arbetsbelastning har rektorn inte kunnat fullfölja andra identifierade utvecklingsområden som exempelvis att delta i den omfattning som vore önskvärt för undervisningen. Rektorn anger att även ämnessamverkan och värdegrundsarbetet är angelägna utvecklingsområden. I intervjuer med rektorn och personal framförs också att rektorns förutsättningar att fullt ut fungera som pedagogisk ledare varit begränsade.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplaner som skolan upprättar uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

Lpo 94 avsnitt 2.7 Bedömning och betyg
7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framkommer att alla elever inte har en individuell utvecklingsplan (IUP). I de IUP som Skolinspektionen tagit del av är skolans insatser inte tydliggjorda. Ansvaret läggs i vissa planer helt på eleven och föräldrar. I de exempel där skolans insatser lyfts fram beskrivs insatserna i allmänna termer som exempelvis hjälpa eleven och ha bra genomgångar. Detta tydliggör inte konkret vad skolan ska bidra med för att eleven ska utvecklas. Elever uppger i intervjuer att IUP tas fram vid nästa utvecklingssamtal och används inte som ett verktyg för lärandet.

De skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av saknar omdömen i ämnena musik och teknik. Vidare ges omdömen i det samhälls- och naturorientande ämnesblocken och inte i varje enskilt ämne.

Skolinspektionen vill klargöra att, även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i samhälls- och naturorientande ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsut-

vecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav senast från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen.

För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn måste ta större ansvar för att elevernas kunskapsresultat regelbundet följs upp, utvärderas och analyseras på skolnivå.

Rektorn behöver också ta ett större ansvar för att på skolnivå utvärdera och ompröva alla de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering:

Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten

Av tillsynen framgår att Finnbacksskolans alla resultat inte följs upp och utvärderas så att både väl fungerande insatser synliggörs men också att förbättringsinsatser tydliggörs. Rektorns roll är att leda kvalitetsarbetet på skolan, det vill säga följa upp, utvärdera och initiera förändringar som har betydelse för måluppfyllelsen.

Finnbacksskolan har sammanställt betygsresultat och resultat av de nationella proven i årskurs 9 sedan år 1999. I kvalitetsredovisningen görs en bedömning att resultaten inte är godtagbara. De förbättringsområden som anges är exempelvis att genomföra noggranna analyser av resultaten och uppföljningar under läsåret. Uppföljningar av elever som befaras att inte nå målen har under nuvarande läsår efterfrågats av förvaltning och nämnd.

Någon grundlig analys av resultaten om varför resultaten försämrats framgår inte i kvalitetsredovisningen. I intervjuer med personal och rektorn framkommer att resultaten är kända och att vissa diskussioner har förts. De skäl som anges till att resultaten har försämrats anses ha ett samband med att eleverna inte har tillräckliga kunskaper när de börjar vid Finnbacksskolan. Mot bakgrund av de försämrade kunskapsresultaten är det av stor vikt att skolan noggrant analyserar orsakerna till resultatbilden för att kunna vidta nödvändiga åtgärder.

Utvärdering av särskilda stödinsatser på skolnivå

Som ett led i kvalitetsarbetet behöver rektorn viktiga underlag för att kunna säkerställa att skolans olika stödåtgärder når avsedd effekt. En omprövning och utvärdering av skolans arbete med dessa insatser på skolnivå behöver tydliggöras. Det innebär att exempelvis också pröva om generella strategier och organisation kring särskilt stöd är ändamålsenliga. Intervjuer och dokumentation visar att arbetet tydligt följs upp på individnivå i samband med att insatser formulerade i åtgärdsprogram utvärderas. Uppföljningar på individnivå ger dock inte rektorn den samlade bild som kan behövas för att bedöma skolans behov av att förändra arbetet med särskilt stöd. Uppföljning och utvärdering av skolans stödinsatser ska utgöra en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde:** Fokus på lärande**Bedömning:**

Lärarnas samverkan inom skolan och med mottagande skolor behöver förbättras i syfte att ge eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Skolan behöver öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, avsnitt 2.2 Kunskaper,
avsnitt 2.8 Rektors ansvar
4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

Motivering:*Samverkan*

Intervjuer med personal och rektorn ger en samstämmig bild av att samverkan inom skolan är begränsad. Det saknas gemensamma pedagogiska diskussioner kring elevernas lärande som exempelvis tolkning av mål, bedömning, kravnivåer, resultat samt innehåll och arbetssätt. Det saknas också en samsyn när det gäller värdegrundsarbetet vid skolan.

Vid övergång av elever från årskurs 6 till 7 överlämnas främst information om elever i behov av särskilt stöd. Den överlämningen uppfattas fungera bra. Enligt intervjuer med rektorn och personal saknas däremot tydliga rutiner om vilken information som ska föras över för övriga elever. Exempelvis uttrycks behov av uppgifter på elevers kunskaper och förmågor i enskilda ämnen kopplat till innehåll. Det finns behov av samver-

kan i ett 6-16-års perspektiv för att stödja elevernas lärande. Rektorns ambition att vara delaktig i elevrådsarbetet har inte kunnat fullföljas vilket lett till att en del beslut som elevrådet är beroende av har fördröjts.

Elevernas möjligheter till inflytande och ansvar

Elever ges möjlighet att arbeta i demokratiska former, exempelvis genom klassråd och elevråd. Intervjuer ger en samstämmig bild av att elevrådet har bra stöd av ansvarig lärare och att det finns ett engagemang för arbetet. Rektorns ambition att vara delaktig i elevrådsarbetet har dock inte kunnat fullföljas vilket lett till att en del beslut som elevrådet är beroende av har fördröjts. Frågor som tas upp i elevrådet handlar främst om förändringar i elevernas egna utrymmen och förslag på aktiviteter. Enligt skolans kvalitetsredovisning har arbetet med klassråd och elevråd blivit bättre. Intervjuer bekräftar dock att det inte fungerar i alla klasser.

När det gäller elevernas inflytande över det egna lärandet är det beroende av lärare och ämne i vad mån elever ges möjlighet till inflytande och påverkan. Mål och betygskriterier presenteras för eleverna inför exempelvis olika ämnesområden. Däremot diskuteras i begränsad omfattning innebörden av vilka kunskaper och förmågor som avses i kursplanerna. Eleverna uppger att de inom vissa ämnen kan påverka arbetssätt och arbetsformer, men att det är läraren som planerar och bestämmer aktuella arbetsområden.

Enligt skolans kvalitetsredovisning och av intervjuer framgår att arbetet med elevinflytande inte är tillfredsställande. Skolans elevenkät pekar på låg känsla av delaktighet och inflytande vilket också avspeglas i Skolinspektionens enkät till eleverna.

Av samtliga intervjuer framgår också att elever inte ges möjlighet att arbeta med de mål som sätts upp i deras IUP. Någon tydlig strategi för att med stigande ålder öka elevernas förmåga till ansvar och inflytande framgår inte heller.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Alla lärare tar inte tillräckligt ansvar för att de ordningsregler som är fastställda på skolan följs.

Finnbacksskolan årliga plan mot kränkande behandling motsvarar inte kraven i skollagen.

Författningsstöd:

Lpo 94, avsnitt 2.1 Normer och värden, Riktlinjer
6 kap. 8 b § grundskoleförordningen
14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:*Ansvar för skolans regler*

I intervjuer med elever och personal samt av skolans enkät framkommer att eleverna känner sig trygga på skolan. Det bekräftas också av Skolinspektionens enkät. Det framgår att alla lärare inte agerar i det dagliga arbetet och att skolans ordningsregler därmed inte följs av alla. Språkbruket nämns som ett exempel och att det ibland är hårt. Av skolans ordningsregler förväntas bland annat att ett vårdat språk används. Tillsynen visar också att det skiljer sig bland arbetslagen i vad mån värdegrundsfrågor ingår som en naturlig del i vardagsarbetet.

Plan mot kränkande behandling

Finnbacksskolans plan mot kränkande behandling/ likabehandlingsplan är upprättad läsåret 2010/11. Planen innehåller bland annat exempel på förebyggande åtgärder som generellt ska genomföras på skolan och rutiner för hur skolan ska agera när en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Insatserna beskrivs för respektive årskurs och det framgår inte att insatserna som beskrivs utgår från en aktuell kartläggning av de behov som Finnbacksskolan har. Planen saknar vidare en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

För stöd i arbetet med planen mot kränkande behandling se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering och kränkande behandling. Se även Diskrimineringsombudsmannens, Barn-och elevombudsmannens och Skolinspektionens handledning för att utforma en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling (2009).

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Beslut har inte fattats i enlighet med förordningen för elever som placerats i särskild undervisningsgrupp.

De åtgärdsprogram som skolan utarbetar uppfyller inte kraven i grundskoleförordningen.

Författningsstöd:

5 kap. 1 och 5 §§ grundskoleförordningen

Motivering:*Särskild undervisningsgrupp*

Av tillsynen framgår att särskilt stöd ges i grupper av olika slag. Exempel på två grupper som finns vid skolan är Studiegården och Grubban. I Studiegården ges periodiska insatser av specialpedagoger till elever i behov av särskilt stöd. Specialpedagogerna

arbetar utifrån sina olika kompetenser både direkt med elever men också handledande. Enligt intervjuer med personal och rektorn finns behov av att i högre grad genomföra anpassningar utifrån elevers behov inom klassens ram. Rektorn strävar mot ett mera inkluderande synsätt i arbetet med elever i behov av särskilt stöd.

Vid Finnbacksskolans finns en särskild undervisningsgrupp. Där finns elever i behov av särskilt stöd och ibland elever med anpassad studiegång. Rektorn uppger att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp tagits i lokala hälsorådet. Av dokumentation som Skolinspektionen tagit del av ges en beskrivning av vidtagna åtgärder inför beslut om placering och att beslut fattats i hälsorådet. Dock saknas formellt riktiga beslut med besvärshänvisning.

Skolinspektionen vill framhålla att för elever som får sin undervisning i en särskild undervisningsgrupp ska ett beslut därom fattas. Ett beslut om placering i en särskild undervisningsgrupp är en åtgärd som har en ingripande effekt för en enskild elevs skolgång. En sådan åtgärd bör noggrant övervägas och planeras och ett formellt riktigt beslut om fattas. Beslutet ska innehålla en besvärshänvisning. Enligt grundskoleförordningen ska ett beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas av styrelsen för skolan efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare. Även om eleven går i en särskild undervisningsgrupp måste ambitionen vara att eleven ska tillbaka i ordinarie skolgång. Därför är det angeläget att ett beslut om placering i särskild undervisningsgrupp begränsas i tid samt att skolan långsiktigt planerar för elevens framtida skolgång i den ordinarie verksamheten.

Åtgärdsprogram

Finnbacksskolan har en tydlig struktur för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Skolan har utarbetat en lathund för pedagogisk kartläggning och utarbetande av åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller till delar förordningens krav. Det saknas en tydlig beskrivning av vilka behov eleven har utifrån den nulägesbeskrivning som ges. Delmålen anger mer metoder än konkreta utvärderingsbara mål. Vidare framgår inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I de åtgärdsprogram som skolan redovisat anges endast ett datum när uppföljning ska ske.

För stöd i utarbetandet av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Rektorn för sarskolan måste säkerställa att alla elever erbjuds den garanterade undervisningstid de har rätt till.

Språkvalet i engelska genomförs inte i enlighet med förordningens krav.

Författningsstöd:

6 kap. 1 § särskoleförordningen
2 kap. 17–18 § grundskoleförordningen
Kursplanen i engelska

Motivering:*Avvikelser från timplan*

Rektorn har inte fattat beslut om avvikelser från särskolans timplan för elever mottagna i den obligatoriska särskolan som får sin undervisning i grundskoleklass. Särskoleelever som är integrerade i grundskoleklasser vid Finnbacksskolan följer och bedöms utifrån grundsärskolans kursplaner. Däremot framgår av intervjuer med rektorn och personal att grundskolans timplan gäller för dessa elever.

Grundsärskolans timplan omfattar betydligt fler timmar än grundskolans timplan i ämnena hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik samt slöjd. Detta kan medföra att dessa elever inte får undervisning i alla ämnen och i den omfattning som skolformen ska garantera. Rektorn har visserligen rätt att besluta om att anpassa timantalet efter samråd med elevens vårdnadshavare. Detta gäller för enskilda elevers behov. Det viktiga är då att anpassningen sker i syfte att säkerställa att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Undervisning i språkvalet engelska

Inom språkvalet engelska i årskurserna 8 och 9 finns olika svårighetsnivåer. Enligt elever fungerar undervisningen bra i en del av grupperna medan man i andra grupper "sitter av tiden". Enligt intervjuer med elever och personal finns i vissa grupper elever med låg motivation för studier och språkvalet engelska uppges ha låg status. Den faktiska undervisningen kan, enligt intervjuer bestå av allt från fördjupning i ämnena, göra läxor, arbete inför prov eller för att göra klart arbeten.

Skolinspektionen vill förtydliga att undervisningen i engelska inom språkvalet ska utgå från de krav och mål som anges i kursplanerna för engelska.

Bedömningsområde: Studie-och yrkesvägledning**Bedömning:**

Skolan erbjuder inte eleverna studie-och yrkesvägledning i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

Lpo 94, avsnitt 2.6 Skolan och omvärlden, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Finnbacksskolan har tillgång till studie-och yrkesvägledare vilket innebär att eleverna ska informeras och vägledas inför deras fortsatta utbildning och yrkesinriktning. Vid tillsynen framkommer dock att alla elever inte ges tydlig information och vägledning. Elever uppger att de behöver mer hjälp och stöd för att förstå den information som ges, även den information som finns via nätet. Flera av eleverna tar därför själva kontakt med gymnasieskolan för att få information.

Tabellbilaga 1

	Finnbacksskolan					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2006	2007	2008	2009	2010	2010	2010	2010
Genomsnittligt meritvärde	.	.	212,3	203,8	192,3	198,0	204,7	208,8
- Flickor	.	.	225,1	217,3	203,6	209,5	218,5	220,1
- Pojkar	.	.	202,3	189,0	180,9	186,7	191,7	197,9
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	.	.	86,2	77,5	71,4	76,9	76,9	76,6
- Flickor	.	.	92,2	79,3	69,8	73,2	80,5	79,6
- Pojkar	.	.	81,5	75,5	73,1	80,6	74,8	73,7
Andel (%) behöriga till nationellt program	.	.	93,1	88,3	83,8	87,4	87,4	88,2
- Flickor	.	.	98,0	87,9	86,8	88,7	89,1	89,2
- Pojkar	.	.	89,2	88,7	80,8	86,1	85,8	87,2

Källa: Skolverkets skolblad, 2010-10-15

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Om data saknas visas en prick (.) istället för utfall.